

bahajo s tem, ter smešé pred drugimi mladega, nezrelega pedagogiča, ki si ne vé pomagati pri svojem poslu.

Beri knjige, mladi učitelj, premišljuj sam, in ne bodeš lahko prišel v zadrego niti pri pouku, niti pri vzgoji.

Zato so previdni učitelji obrnili plašč po vetru. Oni ne tožijo nikdar in nikomur o svojih učencih. Nasprotno, hvalijo jih nad vso mero, naj si bodo užé v resnici pridni in dobri, ali naj si bodo še tako malopridni in leni. Le poslušaj jih tudi, kako te bodo zavrnil, ako jim zatožiš tega ali onega neubogljivca! Porekó ti, da to ni mogoče, kajti tako npravnega, tako pridnega otroka ni kmalu na sveti. Prav imajo. Svet hoče biti prevaran, zató se mora prevarati.

Šole so polne uljudnih otrok, — piše Helvetius. In če niso, se vsaj pravi, da so. Kajti v kako slab glas bi prišel po Salzmannu oni učitelj, ki bi imel same malopridneže v šoli. Pedagogi in nepedagogi bi takoj izumili, da se mora vir otroških naopak iskati v učitelju. Rekli bi: Kakoršen je on, taki so oni. Ali učitelj vendar nikdar ne pokvari svojih učencev. Ali more kdo nam dokazati, da smo jih mi učili krasti, pretepati se, lagati se i. t. d. In dokler nam ne dokaže nikdo tega, bodite malo varčnejši s tem izrekom: Kakoršen učitelj, taki učenci.

Vender kar veljá o učiteljih, to ne veljá tudi o stariših. Tudi stariši vedno hvalijo svoje otroke, naj si bodo še tako malopridni. Ali ti niso tako nedolžni naopak svojih otrok. Ti zakrivé vendar mnogo prestopkov, mnogo hudobij. Zato je družinsko življenje potrebníše regeneracije, nego šola. In da bi oni, ki imajo vedno kaj izboljševati na šolstvu, se trudili tudi malo za popboljšanje družinskih in dostikrat tudi lastnih razmer, gotovo bi bilo vse drugače.

(Dalje prihodnjič.)

Knjiga Slovénka

v

dobah XVI. XVII veka.

III. Tretji je imenovati **Janez Ludvik Schoenleben**. Rodil se je l. 1618. v Ljubljani, kjer mu je oče nekaj let bil župan; uči se pri Jezuitih, vstopi v njihov red, poznej izstopi iz njega, postane dekan pri stolni cerkvi, potem v Ribnici, naposled umakne se vsem službam, da živi le vedi in knjigam, ter umre v Ljubljani 15. okt. 1681. l. Pokopan je pri Jezuitih in v cerkvi sv. Jakoba je na grobni spomenici pisateljska slava njegova povedana v naslednjih vrsticah:

„Asserendae et propagandae Immaculatae Conceptionis
Divorumque Coelitus Cultui
Augustissimae Domus Austriae Honori
Ducatus Carnioliae Patriaeque Nomini
Qua sacris qua prophanis Lucubrationibus
Ad Nominis Immortalitatem claruit“.

Bil je sloveč v učenosti in dostojnosti: Carniolus Labacensis, Ss. Theologiae Doctor, Canonicus et Decanus Ecclesiae Cathedralis, Protonotarius Apostolicus, Archidiaconus Carnioliae Inferioris s. Plebanus Caesareus Reifnicensis etc. „Er war ein hochgelehrter Theologus, auch stattlicher Historicus und Genealogicus, dabey sehr beredt, und sowol in Teutscher als Slavonischer Sprach, ein trefflich-guter Prediger...“ Valvazor, ki to o Schönlebenu pravi, našteva 38 tiskanih knjig in knjižic njegovih, največ v latinščini, 6 posebnih rokopisov in več drugih stvari (Collectanea, Notationes etc.). P. Marcus Pohlin, po naštetih knjigah in rokopisih „indefessi pro Patriae honore Patriotae, Proto-

Academici Operosi, atque zelantissimi“, piše o sklepu: „Clarissimus hicce Popularis noster, ut patet, tot libros scripsit et edidit quoque, quot nemo ex nostris; ideo etiam a tot Scriptoribus in eorum operibus laudatur, nominatim a Valvasorio Lib. VI. pag. 354 sui Chronici et alibi passim; a Thalbergio nostro, sed et ab exteris etc. (Bibliotheca Carnioliae pag. 49, 50.)“.

Pisal je J. L. Schönleben sicer največ latinski, nekaj nemški, vendar mnogo na slavo svoji domovini. Nabral je dokaj učene tvarine v smislu tedanje dobe. Znamenita je nam vzlasti knjiga: *Aemona Vindicata sive Labaco metropoli Carnioliae vetus Aemonae nomen jure assertum*. Salisburgi 1674 in 4to. (Dedicatoria... ex musaeo meo Archidiaconali Reiffnitij...). — Še bolj pa: *Carniolia Antiqua et Nova sive Inclyti Ducatus Carnioliae Annales Sacro-Prophani*. Ab orbe condito usque ad annum millesimum aerae Christianae. Tomus I., Part. III. Labaci. J. B. Mayr. A. 1681 in Fol. — Tej bila je „*Aemona Vindicata — opusculum prodromum*“, in v predgovoru pravi: „*Scripturus brevem patriae meae Chronologiam, opus aggredior arduum... primus... tempus breve... me aliud isthic non agere, quam brevi compendio ampliori operi prae-ludere*. Erit, qui post me, non tamen sine me, haec auctiora producet“. Bil je to v istini prijatelj njegov — Valvazor. — Učenjaku J. L. Schönleбенu gre tudi hvala, da je po njegovem prizadevanji iz Solnograda v Ljubljano l. 1680 se priselil Janez Krstnik Mayr z bukvarno in tiskarno svojo.

Manj učen je bil Janez Ludvik Schönleben v „Knjigi Slovénski“. V tej mu je edino delo: „*Evangelia inu Lystuvi na vse Nedele inu jemenitne Prasnike zeliga Leita po Catoliski vishi, inu poteh ponoulenih Mashnih Bukvah resdeleni etc.* Stiskanu v' Nemshkim Gradzu. V' sakladi Joannesa Helma Bukveniga Vesnika. V' tem Leyti 1672. 8°. 447^a. Hac editione editionem Chroenianam quibusdam Evangeliiis, epistolis, orationibus etc. adauxit, versionemque magis ad Carniolicum idioma accomodavit (Biblioth. Carnioliae pag. 40). Knjižico poklanja „Bibliopola Joannes Helm“ knezoškofu Jožefu grofu Rabatta, in po prejeti pravici, da jih sme tiskati, nasledva „*Praemonitio ad Lectorem*“, v kateri pisatelj Joannes Ludovicus Schönleben trdi, da „*Idioma Slavonicum ex quo ortum est Carniolicum*“ ima toliko raznih narečij, da je nemogoče, dati ene Evangeljske bukve vsemu ljudstvu v vseh besedah vsečne. O Hrenovih, pravi, gré tožba, da je v njih mnogo besed Hrovaških in Dalmatinskih (t. j. Srbskih); o teh se bodo nekteri pritoževali o Nemških. Ali — kadar manjka lastnih, sprejamemo rajši vže navadne. Malokteri Ljubljančan vé, kaj je jezér, dedič, nam. tavšent, erbič, erbšina. „*Et haec censenda sunt nativa, cum Carniolia nostra non ex meris Slavis, sed Germanis et Slavis jam inde à principio adventus Slavorum in has terras, mixtim habitantium coaluerit, unde in multis immutata est Slavica lingua, et a vicino traxit, quod non habebat in suo penu*“. — Kdor je na meji Hrovaški ali Laški, vpiše si v svojo knjigo lahko ondi obične. — O branji ali izrekovanji kaže, da Hrovatje in Dalmatinci izgovarjajo, kakor pišejo, Kranjci pa poluglasno na pr. prišal: pršl; vendar se glasniki v pisanji ne smejo izpuščati, da ne nastane p. prvrgl nam. pèrvèrgèl. „*Quare scribamus more gentis, loquamur more regionis*“. — Potem razlaga, kadar sta i in v samoglasnika, se pišeta i in u, soglasnika pa j in v; da je ločiti s pa f, sh pa fh, ker se po njih spreminja pomen na pr.: sadét (t. j. zadéti) attingere, sad retro, shalit (t. j. žaliti) contristare, nasprot fadét (t. j. saditi) plantare, fad fructus, fhalit (t. j. šaliti) jocari. „*Verum haec et similia non tam ex scriptione, quam ex sensu et connexionem vocum qua ratione pronuntiari debeant, colliguntur. Et linguae hujus ignaris nulla praecepta suffecerint, peritis vix ulla sint necessaria*“ etc. (als wenn dieses blofs von unsrer Sprache gälte! — Man sieht aus allen diesen Râsonnements,

Schönleben's Sprachwissenschaft stand etwa auf einer Höhe mit Truber's seiner! Kop. Gramm. S. 61). Nato pripoveduje, da je natisniti dal cerkveni koledar, kjer so prazniki zapovedani zaznamjani (tako na pr. ss. Hermagora in Fortunata — festum de praecepto cum pridiano jejunio) itd., posebni se pa na praznem prostoru vpišejo. Vsega tega je 17 listov.

a) „Evangelia inu Lystuvi na vse Nedele“ so (str. 1—267) natisnjeni po Hrenovih, tu in tam s kterimi razločki. Na primer bodi le: „Kaku ti pak vidiš en pèsdér v' tvojga brata očessu, inu bruna, kir je v' tvoim očessi nepremisliš? Ali kaku moreš ti h' tvojmu bratu reči: Dèrži brat, jest hočem ta pèsdér iz tvojga oka vzeti: inu ti tiga bruna, kir je v' tvoim lastnim očessu, nevidiš? Hinavec, izpravi poprej tu brunu iz tvojga oka: inu potle glédaj, de izpraviš ta pèsdér iz tvojga brata očessa“. Luk. VI, 41. 42.

b) „Evangelia inu Lystuvi... ob terdnih inu zapovedanih Praznikih v' Sveti Catholiški Cerkui“ inu „ly per nekaterih Cerkvah“ so str. 269—380. — Molitva po Pridigi, za Vsiga Kàršanstva Nadluge, reve, nadležaine, inu navarnosti. Karsčanska gmain Spuvid k' Bugu, po Pridigi, ali sicer pogostu reči spodobna (381—386). — Catholiške Peissmi (387—404): Bošična Peissem I. (»Ta dan je vsega vesselja — Divica je rodila — Tega sinka Bošijga: — Divica je ostala — Našiga odrešenika — Stvarnika nebeškiga — Angelskiga kraila: — Gdu je šlišal glih tegá. — Divica rodila Boga — Je čudu prevelikun« itd. itd.); II. Bošična Pejsssem (»Enu je Dete roijenu: ai roijenu, — Notri v' tem meisti Bethlehem, — Notri v' tem meisti Bethlehem. — V' eni preprosti stalici, ai stalici: — V' enih osslouih Jassèlcah: — V' enih osslouih Jassèlcah« itd.). Desset Zapuvidi v' Postu. Velikonočna (»Jezus je od smerti vstal — Od njega britke martre: — Ob tu se Vesselimo, — Inu Boga hvalimo. — Kyrie eleison, Christe eleison« itd.). Od Svetiga Duha ob Finkuštim Čassu. — Od Dvice Matere Mariae v' Adventu (»Jager na lovu Šraja — V' tim thronu nebeškim: — V' nebessih se zprehaja — Sveta Trojica žnjim. — Eno serno loviti — Iz nebess je poslan, — Ta lovec je en Angel — Gabriel imenovan« itd.). Od Dvice Matere Mariae čez Leitu (»O Ti Divica Mati Maria — Ti si nebeska presvetla zarja, — Skuzi tebe sije Jezus Nebešku sonce, — Nam naše serca resvetli: — To pak ti Jezus oblast imaš — Sai daš nebessa komer hoče« itd.).

c) Catechismus ali kratki zapopadik potrebnih katoliških navukou, za karšanska mladust preprostu postaulen (str. 405—447). — V' tim imeni Boga Očeta itd. — Oča naš, kir si v' Nebessih... Izydi se tvoja vola, kakor na Nebi, taku na semli... Temuč nass reši od slega. — Česčena si Maria, milosti polna... žegnana si mej ženami... — Jest verujem... Doli je šell h' peklom... Od vúnod ima priti... Gmaino Svetnikou... inu večnu živejne. — Svete Desset Zapuvidi Božje: Ta perva... Jest sem Gospud tvoj Bug, ty nymaš drugih Bogov ravén mene iméti. Ty nymaš Iména Gospuda, tvojga Bogá nepridnu pelati. Spumni, de bodeš ta prasník posvečoual. Spoštuj Očeta tvojga, inu Mater tvojo, de tebi dobru grej inu boš dolgu žiu na semli. Ty nymaš vbijati. Ty nymaš prešuštuati. Ty nymaš krasti. Ty nymaš krive priče govoriti supèr tvojga bližniga. Ty nymaš želeti tvojga bližniga Žene. Ty nymaš želeti tvojga bližniga Hiše, ni Hlapca, ni Dekle, ni Živine, ni vsiga kar je njegouiga... Zapuvidi naše Duhovne Matere, svete karšanske Cérkve: Te od Cérkve gori postaulene Prasnike prasnovati. Svete Maše oprauilu, ob postaulenih Prasnikih, z' spodobno službo objiskati. Te postne sapovedane dny deržati: kakor ta štiridesset danski post: te štiri Quatre: inu nekatere postaulene Dellapuste. Item, ob Petkih inu Sabbotah messne Iedi se sderžati. Grehe enimu vrednimu, naprej staulenimu Farju v' lejtú nar majne enkrat ispovedati: inu ob velikunočnim čassu Svetu Réšnu Tellú perjeti. Ob prepuvidnih čassih nikar ohcejtovati. — Ty veliki naglauni grehi: te lepe čednosti ali Tugenti, letim naglaunim grehom super. Grehi super sv. Duha. Štirji pretežki grehi kateri v' svetu Nebu vpyjejo... Ludskih grehov se deležne sturimo na leté devetere viže. Lete Sredee pak zlužio k' ogibbainu teh grehov.

Imenitiši dobra délla. Sedmeri vihši Dary sv. Duha. Ti lubesnivi Saduvi sv. Duha. Pogubiva della tiga Messa. Sedmére telessne — Duhovne della svete Milosti. Terje Evangeliski svetuvi. Sedem Sacramenti. Ossmere Isveličanstva Evangeliske Postave. Četvére pusledne reyči tiga človeka. Molitva pred jedio, po jejdi... kadar se z' Intra gori vstanne... z' Večer spat grej. Spuvid. Kadar se sgony Ave Maria: Ta Angel Božji je pèrnessel Divici Marij selstvu, inu ona je spočela od svetiga Duha, našiga Isveličarja. — Pole, rekla Maria, jest sim ena Dekla Gospodnja, meni se isgodi po tvoji bessedi. — Inu ta besseda je messu postala, inu je v' nass prebivala: Zatoraj Isveličanu je tu téllu, kateru je tebe JESVS nossilu, inu te pèrssi katere si ty zèssal. — Molitva ob Poldne inu zlasti v' Petik kadar se Tenebrae ali Jesuseva ločuva sgony... čestu v' dnevi... kadar vrra bye... k' sv. Antonu Paduanskimu. — Obári nass Bug Oča, Syn, inu Svéti Duh. Amen.

Opis Krškega okrajnega glavarstva.

I. L.

(Dalje.)

Kostanjevica.

a) Zemljepisni del.

Meje Kostanjeviške politične občine se ne ujemajo z župninami pa tudi ne z mejami šolske občine, zato bomo v popisu razločevali politično, župljiško in šolsko občino.

V tukajšnji župljiški in politični občini je ena dvorazredna šola. Župljiška občina ima 1517 prebivalcev, politična pa 2952; šolska se strinja z župljiško do zdaj. Za šolo ugodne mladine je od 6. do 12. leta: dečkov 94, deklie 91; vkup 185. V šolo hodi dečkov 76, deklie 77; vkup 153. V ponavljavno šolo, s katero je združen tudi kmetijski tečaj, pa hodi dečkov 10, deklie 24; vkup 34. — V šolski občini so Gorjanci, katerih odrastka se tu zoveta „Opatova gora“ in „Černeči vrh“.

V Kostanjeviški občini je reka Krka, ki ima skozi politično občino eno uro dolgi tek, skozi župljiško pa petnajst minut več. Potoki so: Prekopski potok, ki se izliva pri Dobravi, Studena se izliva potem, ko blizo Kostanjevice vzprejme Oberh, prav poleg Kostanjevice, od desne strani v Krko. Lokavec v vasi Koprivnik se izliva v Krko od leve strani. Prekopski potok izvira pri Pleterjah v Šent-Jernejski občini, in teče skozi Gruče, Gornjo in Dolnjo Prekopo in Dobravo po Kostanjeviški župnini. Na tem potoku je več mlinov. Studena izvira dobro četrt ure od Kostanjevice pod vasjo Globočice; je jako čista in mrzla, in vzprejme ne daleč od izvira na levem bregu Orehovski potok (hudournik); hrani postervi, in goni kmalu pri izviru žago in mlin; malo nižeje je drugi mlin, ki pa užé nekaj let praznuje. Oberh, ki izvira blizo samostana pri Kostanjevici, pod vasjo Grič, in užé sam po kratkem teku mlin goni, izliva se blizo Kostanjevice v Studeno. Lokavec se nabira iz Krakovskih mlak, teče skozi Koprivnik, in tudi goni en mlin; po kratkem teku se izlije v Krko pod Koprivnikom. — Ribnika ni zdaj nobenega; bil pa je do lani blizo samostana, samostanski ribnik, pa jako zanemarjen, zato so ga posušili.

Obrtnije ni tukaj nikakoršne; rokodelcev je komaj za silo. Ljudsko blagostanje je siromašno. Vzrok siromaštva je prirojena trma, ki ne pusti slišati o kakem kmetijskem napredku, potem razvada v jedi in pijači in oderuštvo premožnejših ljudi. — Redijo tukaj govedo, revnega plemena, ki se najbolj nagiba k štajerski sivi živini. Konje imajo v ravnini; prašiče pa povsod jako redijo, pa le za pleme; pitajo jih malo. Koze redijo po hribovskih vaséh. Tudi čebeloreja je precej velika, a o umnem čebelarstvu ni sluha ne duha.

Imenitiši dobra délla. Sedmeri vihši Dary sv. Duha. Ti lubesnivi Saduvi sv. Duha. Pogubiva della tiga Messa. Sedmére telessne — Duhovne della svete Milosti. Terje Evangeliski svetuvi. Sedem Sacramenti. Ossmere Isveličanstva Evangeliske Postave. Četvére pusledne reyči tiga človeka. Molitva pred jedio, po jejdi... kadar se z' Intra gori vstanne... z' Večer spat grej. Spuvid. Kadar se sgony Ave Maria: Ta Angel Božji je pèrnessel Divici Marij selstvu, inu ona je spočela od svetiga Duha, našiga Isveličarja. — Pole, rekla Maria, jest sim ena Dekla Gospodnja, meni se isgodi po tvoji bessedi. — Inu ta besseda je messu postala, inu je v' nass prebivala: Zatoraj Isveličanu je tu téllu, kateru je tebe JESVS nossilu, inu te pèrssi katere si ty zèssal. — Molitva ob Poldne inu zlasti v' Petik kadar se Tenebrae ali Jesuseva ločuva sgony... čestu v' dnevi... kadar vrra bye... k' sv. Antonu Paduanskimu. — Obári nass Bug Oča, Syn, inu Svéti Duh. Amen.

Opis Krškega okrajnega glavarstva.

I. L.

(Dalje.)

Kostanjevica.

a) Zemljepisni del.

Meje Kostanjeviške politične občine se ne ujemajo z župninami pa tudi ne z mejami šolske občine, zato bomo v popisu razločevali politično, župljiško in šolsko občino.

V tukajšnji župljiški in politični občini je ena dvorazredna šola. Župljiška občina ima 1517 prebivalcev, politična pa 2952; šolska se strinja z župljiško do zdaj. Za šolo ugodne mladine je od 6. do 12. leta: dečkov 94, deklie 91; vkup 185. V šolo hodi dečkov 76, deklie 77; vkup 153. V ponavljavno šolo, s katero je združen tudi kmetijski tečaj, pa hodi dečkov 10, deklie 24; vkup 34. — V šolski občini so Gorjanci, katerih odrastka se tu zoveta „Opatova gora“ in „Černeči vrh“.

V Kostanjeviški občini je reka Krka, ki ima skozi politično občino eno uro dolgi tek, skozi župljiško pa petnajst minut več. Potoki so: Prekopski potok, ki se izliva pri Dobravi, Studena se izliva potem, ko blizo Kostanjevice vzprejme Oberh, prav poleg Kostanjevice, od desne strani v Krko. Lokavec v vasi Koprivnik se izliva v Krko od leve strani. Prekopski potok izvira pri Pleterjah v Šent-Jernejski občini, in teče skozi Gruče, Gornjo in Dolnjo Prekopo in Dobravo po Kostanjeviški župnini. Na tem potoku je več mlinov. Studena izvira dobro četrt ure od Kostanjevice pod vasjo Globočice; je jako čista in mrzla, in vzprejme ne daleč od izvira na levem bregu Orehovski potok (hudournik); hrani postervi, in goni kmalu pri izviru žago in mlin; malo nižeje je drugi mlin, ki pa užé nekaj let praznuje. Oberh, ki izvira blizo samostana pri Kostanjevici, pod vasjo Grič, in užé sam po kratkem teku mlin goni, izliva se blizo Kostanjevice v Studeno. Lokavec se nabira iz Krakovskih mlak, teče skozi Koprivnik, in tudi goni en mlin; po kratkem teku se izlije v Krko pod Koprivnikom. — Ribnika ni zdaj nobenega; bil pa je do lani blizo samostana, samostanski ribnik, pa jako zanemarjen, zato so ga posušili.

Obrtnije ni tukaj nikakoršne; rokodelcev je komaj za silo. Ljudsko blagostanje je siromašno. Vzrok siromaštva je prirojena trma, ki ne pustí slišati o kakem kmetijskem napredku, potem razvada v jedi in pijači in oderuštvo premožnejših ljudi. — Redijo tukaj govedo, revnega plemena, ki se najbolj nagiba k štajerski sivi živini. Konje imajo v ravnini; prašiče pa povsod jako redijo, pa le za pleme; pitajo jih malo. Koze redijo po hribovskih vaséh. Tudi čebeloreja je precej velika, a o umnem čebelarstvu ni sluha ne duha.

D o p i s i.

Z Goriškega, v dan 27. maja. Ker se nihče drugi ne oglasi, hočem Vam jaz ob kratkem sporočiti o izpiti učiteljske sposobnosti v bližnji Gorici; dobro vedoč, da ima »Učit. Tovariš« še precejšnje število mladih učiteljev mej svojimi bralci, katerih taka sporočila nič manj ne zanimajo kot še tako izvrsten uvodni članek. — Žal, da ne morem takrat sporočiti o Bog vé kakem uspehu ali udeležbi; bilo je oboje pičlo. Tudi ni bil noben udeleženec slovenske narodnosti. — Oglasilo se jih je troje: en učitelj in dve učiteljici, vsi trije iz Furlanije. Učitelj je dostal dopolnilni izpit iz nemščine (kot predmet) za ljudske šole z dobrim vspehom, učiteljice pa ena ni prišla, druga je pa mej izpitom odstopila. To je vse. — A važnejši nego to je neki slučaj, ki se je vsled preteklih učiteljskih izpitov pripetil in ki utegne ne-le učitelje ampak tudi okrajne šolske svetovalce zanimati — služeč jim v vzgled. — Neka ministerska naredba — kakor znano — določuje učiteljskim izpitom na leto dvojni obrok, v prvej polovici meseca aprila in oktobra. V tem času je tedaj vsakemu učitelju, izpolnivšemu predpisane pogoje, dovoljen pristop k izpitu ne gledé na to, ali ima slučajno šola, na katerej služi, takrat počitnice, ali ne. Tega ozira tedaj ona ministerska uredba ne jemlje in ga tudi — vsaj kolikor je meni znano — do zdaj nijedna šolska oblastnja ni jemala, le Gradiški okrajni šolski svet, kojemu oni trije učitelji, oziroma učiteljice, pristojé, je hotel takrat neko izjemo delati: sporočaje vodstvu Goriške izpraševalne komisije, da ne more dovoliti odpusta dotičnim trem oglašencem, da bi k izpitu prišli, ker nima nikogar, ki bi je pri pouku supliral. S tem je pa oni okrajni šolski svet očitno svoj delokrog prestopil, vsled česar je tudi od deželnega šolskega sveta zasluženi ukor prejel. Nasledek tega je pa bil, da so se učiteljski izpiti za en teden zakasnil.

Iz Postojnskega okraja, v dan 4. junija. — V 2. dan t. m. imeli smo učitelji Postojnskega šolskega okraja svoj letošnji zbor. O rešitvi dnevnega vzporeda itd. došlo bode od druge strani sporočilo. — Jaz hočem tu le navesti, da se je po končani konferenciji pri obedu nabralo nekaj novcev za nagrado onemu, ki bode dostojno ocenil našega vladiko Slomškega kot pedagoga. — Poziv za doneske k tej nagradi, koje ob času misli razpisati Ptujsko učit. društvo, objavljali so pred par meseci slovenski časopisi. — Nam učiteljem slovenskim pred vsem ima biti mar, da se častna naméra naših Štajerskih drugov sijajno obistini; zato pa polagajmo po slabih svojih močéh malo žrtev na oltar dobre domovinske nam stvari! Vsaj bode vse le v lastno našo čast ter v dobro revnej še naše pedagogične slovesnosti. Dragi sobratje, po drugih okrajih, — nabirajte v to svrho mej sabo, najboljše tedaj, ko boste zbrani vsi pri učiteljskih konferencajah! Zrno do zrna pogača... — k. —

Iz Šmarje. Pri nas imeli smo že kakih 28 let staro borno šolsko zastavo; želeli smo torej nove. Nabirali smo za njo mej šolsko mladino in mej občinstvom, in zares kmalu se je bilo nabralo nad 100 gold., da smo mogli novo zastavo naročiti. Izdelal jo je prav okusno in lično gospod Blaže Rasp, cerkvenik škofijske cerkve v Ljubljani. Zastava je iz belega svilnatega damaska z zlatom obšita in obrobljena. Lepi podobi predstavljate: Jezusa, ko male otročice blagoslovlja, in sv. Alojzija. Nova zastava stane 120 gold. — V dan 22. maja t. l. je bila slovesno blagoslovljena v podružnici sv. Križa. — Zbrali so se učenci in učenke zjutraj o poluosmi uri pred šolo. Potem smo šli za novo zastavo uvrsteni k sv. Križu. — Ob 8. uri je bila sv. maša, pri kateri je pela šolska mladina. Po sv. maši pa so častiti gospod dekan blagoslovili zastavo ter potem učencem razlagali pomen blagoslovljenja in naslikani podobi. Po sv. maši pričelo se je razveseljevanje in pogostovanje mladine s kruhom in s pivo. Bilo je tudi več odličnih gostov navzočih. Ko je poludne zazvonilo, molilo se je združeno »angelovo češčenje«. Potem govori učenka zahvaljevanje se za lepo slavnost, za pogostovanje in končá govor s trikratnim živijo-klici na Njih Veličanstvo. Iz vseh grl ponovi se trikrat »živijo« potem pa se zapoje cesarska pesen, katero je vse občinstvo stojé in odkrito pelo. Potem se je zopet vsa mladina uvrstila ter šla za svojo blagoslovljeno novo zastavo v Šmarjo, kjer se je zastava v cerkvi hranila. — K sklepu se šolsko voditeljstvo v imenu šolske mladine prisrčno zahvaljuje vsem tistim, ki so k napravi nove zastave in sploh k tej lepi veselici kaj pripomogli. Ob enem pa tudi priporočamo gospoda Blažeta Raspa vsem, ki hoté napraviti lepo in cenó šolsko zastavo. B.

Iz Ljubljanske okolice. Učitelji tega okraja zborovali bodo letos v dan 2. julija v Št. Vidu nad Ljubljano sè sledečim programom: 1. Gospod nadzornik otvori konferencijo. 2. Volita se dva zapisnikarja. 3. Praktično poučevanje risanja geometričnih podob v zvezi z oblikoslovjem; poroča gospod Krmavner. 4. Praktično poučevanje pesmi po posluhu; poroča gospod Podkrajšek. 5. Poročilo gospoda c. k. okrajnega nadzornika. 6. Korist, uravnava in učna tvarina

poljedelskega pouka sè posebnim ozirom na krajevne razmere našega okraja; poročata gospoda Govekar, Potočnik. 7. Kaj naj bere učenec doma, in kako naj se uporabljajo šolske knjižnice kot pospeševalno sredstvo šolskih namenov; poročata gospoda Gregorin, Žibert. 8. Načrt učnega črteža za ponavljavne šole našega okraja; poroča gospod Borštnik. 9. Izbiranje šolskih knjig za leto 1883—84.; poroča gospod Stojec. 10. Poročilo knjižnične komisije. 11. Volitev stalnega odbora in knjižnične komisije. 12. Samostojni nasveti, ki se imajo gospodu nadzorniku vsaj 8 dni pred konferencijo naznaniti. — Kakor razvidno, je program našemu zborovanju posebno obširen. Ker so na dnevnem redu točke, katere so, kakor ravno poljedelski pouk na ponavljavnih šolah, eminentne važnosti, bode težko preostajalo dovolj časa, udeleževati se debat povsod z onim zanimanjem za stvar, po katerem edino je le mogoče namenu konferencije zadovoljiti. — j —

Iz Ljubljane. Redna konferencija Ljubljanskega mestnega šolkega okraja bila je 31. preteč. m. v mestni dvorani. Zbralo se je 34 g. g. profesorjev, učiteljev in učiteljic. Tudi mestni župan gosp. Peter Grasselli počastil je sejo s svojo navzočnostjo. Seji predsedoval je c. k. okrajni šolski nadzornik gosp. Leop. vitez Gariboldi, kateri si je namestnika izvolil nadučitelja gosp. A. Praprotnik-a. Zapisnikarja bila sta učitelj gosp. Val. Kumer in učiteljica gospodična E. Kern. Gospod okrajni nadzornik je pri opazkah svojega zaznanja mestnemu učitelstvu izrekel, da je po vsem jako zadovoljen o napredovanju mestnih šol i. t. d. Pri točki: »Kako naj se knjižnice za učence uspešno uravnajo«, so gosp. Fr. Kokalj, gosp. Iv. Tomšič in gospodična Frid. Konšek v daljnih razpravah nasvetovali, kakšne in katere knjige naj se vzprejemajo v knjižnice za učence. Naj važniši bil je sklep: Naj se sestavi imenik vseh slovenskih knjig za šolske knjižnice, ter naj se objavi in posebej natisne. — Pri izbiranju šolskih knjig za prihodnje šolsko leto obveljale so vse dozdanje šolske knjige, samo s pristavkom, če bode »Prvo berilo« (R. Ž.) o pravem času odobreno, naj se užé prihodnje leto uvede v drugi razred. Gosp. Fr. Kokalj poročal je o okrajni učiteljski knjižnici. V odbor za to knjižnico izvoljeni so bili g. g. Fr. Kokalj, J. Belè in A. Žumer, v stalni odbor pa g. g. Iv. Tomšič, A. Praprotnik, Fr. Raktelj in A. Žumer. Gospod okrajni nadzornik sklenil je sejo z iskrenimi besedami učiteljem opominjaje jih na vzvišeno prihodnjo slavnost šeststoletnice.

— Ljubljanski mestni zbor je v seji 29. preteč. m. g. g. učiteljem Belar-ju, Praprotnik-u in Raktelj-u dovolil tretje petletno doklado s 60 gold. od 1. januarja t. l. Tudi je v ravno tej seji katehetu dekliske mestne šole g. Jos. Resnik-u nagrado povišal od 200 na 250 gold.; prisodil je za poučevanje v obrtniški pripravljavni šoli štirim mestnim učiteljem in dvema voditeljema za pretečeno polovico šolskega leta vkup 330 gold. nagrade; dovolil je tudi mestnema učiteljema gosp. Bahovec-u in Kumer-u (kot podučiteljema) vsakemu 42 gold. petletne doklade. Poročevalec gosp. profesor Fr. Šuklje tudi še naznanja, da se bodo mestnim učiteljem plače stalno uredile. Pri tej priliki je mestni zbor tudi enoglasno sklenil, da se šolskemu voditelju gosp. A. Praprotnik-u, povodom njegovega 25letnega službovanja v deški ljudski mestni šoli, v priznanje njegovega delovanja po predlogu gosp. Klein-a podeli meščanstvo Ljubljanskega mesta brez taks, na predlog šolskega odseka, v čegar imenu poroča gosp. profesor Fr. Šuklje, pa, da se mu dozdanja letna službena doklada poviša od 100 na 200 gold. in na predlog gosp. Goršič-a, da se mu nakloni častna nagrada 200 gold. v utrjenje njegovega pri službovanji pokvarjenega zdravja. Tako odlikuje slavno národno občinsko starejšinstvo za svoje učitelje v Ljubljani. Slava! — (Vsi, še celó sicer v drugih stvaréh nasprotni nam listi, so poslednje odlikovanje pripoznavali kot »blag učin« mestnega zbora, samo dobroznani »Herren des Laib. Wochenblattes« pri tej priliki niso mogli skriti svoje zelene zavisti, da so kakor drugod tudi tukaj kazali svojo zlobno strast. — Ker ravno odhajajo »rakom žvižgati«, voščimo jim »srečno pot!«)

— Slovensko učiteljsko društvo ima zdaj (kakor smo užé omenili) svojo sobo na sv. Jakoba trgu v grof Blagaj-evi hiši štev. 10, kjer so g. g. udom razpoloženi časopisi in društvena knjižnica. Vsako sredo zvečer ob 8. uri je tu društveni »jour-fixe«.

Iz Ptujkega okraja. Javna zahvala. Gospodu Arminu Gradišček-u, učitelju v Senožečah, nižeje podpisani za poslanih devet goldinarjev, katere je za Slomšekovo nagrado nabral mej svojimi tovariši v Postojini, izrekam iskreno zahvalo.

France Žiher,
predsednik Ptujkega učiteljskega društva.

Raznoterosti.

— **Odlikovanje.** Botaniško društvo »Irmissia« v Weimaru v Türingu imenovalo je gospoda Dragutina Hirca, učitelja ljudske šole v Baksu in znanega hrvatskega prirodoslovca, za svojega člana. On je prvi, piše »Napredak«, izmej Hrvatov, ki je član tega učenega društva. Tudi mi slovenski učitelji čestitamo iz srca gospodu Hircu na tem častnem imenovanju.

poljedelskega pouka sè posebnim ozirom na krajevne razmere našega okraja; poročata gospoda Govekar, Potočnik. 7. Kaj naj bere učenec doma, in kako naj se uporabljajo šolske knjižnice kot pospeševalno sredstvo šolskih namenov; poročata gospoda Gregorin, Žibert. 8. Načrt učnega črteža za ponavljavne šole našega okraja; poroča gospod Borštnik. 9. Izbiranje šolskih knjig za leto 1883—84.; poroča gospod Stojec. 10. Poročilo knjižnične komisije. 11. Volitev stalnega odbora in knjižnične komisije. 12. Samostojni nasveti, ki se imajo gospodu nadzorniku vsaj 8 dni pred konferencijo naznaniti. — Kakor razvidno, je program našemu zborovanju posebno obširen. Ker so na dnevnem redu točke, katere so, kakor ravno poljedelski pouk na ponavljavnih šolah, eminentne važnosti, bode težko preostajalo dovolj časa, udeleževati se debat povsod z onim zanimanjem za stvar, po katerem edino je le mogoče namenu konferencije zadovoljiti. — j —

Iz Ljubljane. Redna konferencija Ljubljanskega mestnega šolkega okraja bila je 31. preteč. m. v mestni dvorani. Zbralo se je 34 g. g. profesorjev, učiteljev in učiteljic. Tudi mestni župan gosp. Peter Grasselli počastil je sejo s svojo navzočnostjo. Seji predsedoval je c. k. okrajni šolski nadzornik gosp. Leop. vitez Gariboldi, kateri si je namestnika izvolil nadučitelja gosp. A. Praprotnik-a. Zapisnikarja bila sta učitelj gosp. Val. Kumer in učiteljica gospodična E. Kern. Gospod okrajni nadzornik je pri opazkah svojega zaznanja mestnemu učitelstvu izrekel, da je po vsem jako zadovoljen o napredovanju mestnih šol i. t. d. Pri točki: »Kako naj se knjižnice za učence uspešno uravnajo«, so gosp. Fr. Kokalj, gosp. Iv. Tomšič in gospodična Frid. Konšek v daljnih razpravah nasvetovali, kakšne in katere knjige naj se vzprejemajo v knjižnice za učence. Naj važniši bil je sklep: Naj se sestavi imenik vseh slovenskih knjig za šolske knjižnice, ter naj se objavi in posebej natisne. — Pri izbiranju šolskih knjig za prihodnje šolsko leto obveljale so vse dozdanje šolske knjige, samo s pristavkom, če bode »Prvo berilo« (R. Ž.) o pravem času odobreno, naj se užé prihodnje leto uvede v drugi razred. Gosp. Fr. Kokalj poročal je o okrajni učiteljski knjižnici. V odbor za to knjižnico izvoljeni so bili g. g. Fr. Kokalj, J. Belè in A. Žumer, v stalni odbor pa g. g. Iv. Tomšič, A. Praprotnik, Fr. Raktelj in A. Žumer. Gospod okrajni nadzornik sklenil je sejo z iskrenimi besedami učiteljem opominjaje jih na vzvišeno prihodnjo slavnost šeststoletnice.

— Ljubljanski mestni zbor je v seji 29. preteč. m. g. g. učiteljem Belar-ju, Praprotnik-u in Raktelj-u dovolil tretje petletno doklado s 60 gold. od 1. januarja t. l. Tudi je v ravno tej seji katehetu dekliske mestne šole g. Jos. Resnik-u nagrado povišal od 200 na 250 gold.; prisodil je za poučevanje v obrtniški pripravljavni šoli štirim mestnim učiteljem in dvema voditeljema za pretečeno polovico šolskega leta vkup 330 gold. nagrade; dovolil je tudi mestnema učiteljema gosp. Bahovec-u in Kumer-u (kot podučiteljema) vsakemu 42 gold. petletne doklade. Poročevalec gosp. profesor Fr. Šuklje tudi še naznanja, da se bodo mestnim učiteljem plače stalno uredile. Pri tej priliki je mestni zbor tudi enoglasno sklenil, da se šolskemu voditelju gosp. A. Praprotnik-u, povodom njegovega 25letnega službovanja v deški ljudski mestni šoli, v priznanje njegovega delovanja po predlogu gosp. Klein-a podeli meščanstvo Ljubljanskega mesta brez taks, na predlog šolskega odseka, v čegar imenu poroča gosp. profesor Fr. Šuklje, pa, da se mu dozdanja letna službena doklada poviša od 100 na 200 gold. in na predlog gosp. Goršič-a, da se mu nakloni častna nagrada 200 gold. v utrjenje njegovega pri službovanji pokvarjenega zdravja. Tako odlikuje slavno národno občinsko starejšinstvo za svoje učitelje v Ljubljani. Slava! — (Vsi, še celó sicer v drugih stvaréh nasprotni nam listi, so poslednje odlikovanje pripoznavali kot »blag učin« mestnega zbora, samo dobroznani »Herren des Laib. Wochenblattes« pri tej priliki niso mogli skriti svoje zelene zavisti, da so kakor drugod tudi tukaj kazali svojo zlobno strast. — Ker ravno odhajajo »rakom žvižgati«, voščimo jim »srečno pot!«)

— Slovensko učiteljsko društvo ima zdaj (kakor smo užé omenili) svojo sobo na sv. Jakoba trgu v grof Blagaj-evi hiši štev. 10, kjer so g. g. udom razpoloženi časopisi in društvena knjižnica. Vsako sredo zvečer ob 8. uri je tu društveni »jour-fixe«.

Iz Ptujkega okraja. Javna zahvala. Gospodu Arminu Gradišček-u, učitelju v Senožečah, nižeje podpisani za poslanih devet goldinarjev, katere je za Slomšekovo nagrado nabral mej svojimi tovariši v Postojini, izrekam iskreno zahvalo.

France Žiher,
predsednik Ptujkega učiteljskega društva.

Raznoterosti.

— **Odlikovanje.** Botaniško društvo »Irmissia« v Weimaru v Türingu imenovalo je gospoda Dragutina Hirca, učitelja ljudske šole v Baksu in znanega hrvatskega prirodoslovca, za svojega člana. On je prvi, piše »Napredak«, izmej Hrvatov, ki je član tega učenega društva. Tudi mi slovenski učitelji čestitamo iz srca gospodu Hircu na tem častnem imenovanju.

— **Denarno pomoč obrtniškim omiko nadaljujočim šolam** je minister za bogočastje in uk z ukazom s 26. preteč. m. za leto 1883. odločil, in sicer: za Kranjsko imenovanim šolam v Kočevju 100 gold., v Ljubljani 2000 gold., v Trziči 150 gold., v Novem mestu 400 gold.; za Primorje v Gorici 400 gold.; za Koroško v Železni kapli 100 gold., v Bistrici v Rožni dolini 200 gold., v Trgu 220 gold., v Borovljah 400 gold., v Celovci 600 gold., za trgovinsko šolo 530 gold., za nadaljevalno dekliško šolo 600 gold., v Belaku 250 gold., v Velikovci 150 gold.; za Štajersko v Brucku (a. d. Mur) 150 gold., dekliški šoli 100 gold., v Celji 200 gold., v Slovenski Bistrici 100 gold., v Gradci 150 gold., v Knittelfeldu 150 gold., v Ljubnem 50 gold., v Mariboru 300 gold.

— **Avstrijsko učiteljstvo po veroizpovedanji.** Od 25.518 cislitavskih učiteljev je 24.132 katoličanov, 367 evangeljskih, 1360 grško-zjedinenih, 221 nezjedinenih in 528 židovskih.

— **Skrčeni prosti dnevi.** C. k. deželni šolski svet za Nižje-Avstrijsko in za Štajersko sta proste dneve mej šolskim letom tako skrčila, da bo šola: veliko sredo, v torek po veliki noči, v soboto pred binško in v torek po binških in tudi tisti dan, za katerega je morda namenjena kaka šolska veselica.

— **London** ima okolo 685.000 za šolo ugodnih otrok. Napravili so 25 novih šol, v katerih ima samo 25.393 otrok prostora. V vseh šolah skupaj je za 502.095 otrok prostora, a blizu 200.000 otrok je brez vsega pouka in to v največjem mestu izobraženega sveta.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Služba učiteljska na jednorazredni ljudski šoli v Št. Vidu pri Brdu z letno plačo 400 gold. in s stanovanjem razpisana je, da se definitivno postavi, do 15. julija t. l. — Prošnje oddajajo se c. k. okrajnemu šolskemu svetu v Kameniku. — Učiteljska služba v ljudski šoli v Budanji z letno plačo 450 gold. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svetu v Postojini do konca t. m.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gospod Ivan Kogej, nadučitelj na Brezovici pri Ljubljani, je za trdno postavljen. — Gosp. Val. Žvagen, učitelj v Starem Trgu pri Loži, pride na drugo učiteljsko mesto v Radovljico. — Gospodičina Costa, učiteljica v Planini, je za trdno postavljena. — V Uršulinskem samostanu v Loki je 11. t. m. umrla čast. M. Alojzija Kozina, vrla učiteljica v vnanji šoli, 44 let stara. Naj v miru počiva!

Štev. 13046.

Razpis učiteljskih služeb.

V dosežaji c. k. okrajnega glavarstva Celjskega bodo se v začetku zimskega semestra 1883/84. l. te-le učiteljske službe podelile:

1. V Celjskem šolskem okraji: učiteljska služba v Galiciji, pošta v Žavci (Sachsenfeld), s plačo IV. reda, s stanovanjem, in v Svetinu, pošta v Celji, plača III. reda, s stanovanjem, in služba obrtnijske učiteljice pri Novi cerkvi (Hochenegg-Neukirchen), z 230 gold. nagrade.
2. V šolskem okraji Šmarijskem: učiteljska služba pri sv. Jemi (St. Hema), pošta v Windischlandsbergu, s plačo IV. reda, s stanovanjem; podučiteljeva služba v Šmariji, s plačo III. reda, pri sv. Štefanu, pošta v Šmariji, s plačo IV. reda, in v Ponikvi s plačo IV. reda.
3. V šolskem okraji Konjiškem (Gonobitz): služba obrtnijske učiteljice v Čadramu, pošta v Oplotnici, z 98 gold. nagrade.
4. V šol. okraji Gornjigradskem (Oberburg): podučit. služba pri sv. Francišku Ksaveriji, pošta v Ljubnem, s plačo III. reda, in v Ljubnem s plačo IV. reda.

Pri vseh teh službah se zahteva znanje slovenskega jezika.

Redno uravnane prošnje naj se po postavni službeni poti do 20. julija 1883. l. oddajajo pri dotičnih krajnih šolskih svetovalec.

V Celji, v dan 2. junija 1883. l.

C. k. namestništva svetnik

Haas s. r.

— **Denarno pomoč obrtniškim omiko nadaljujočim šolam** je minister za bogočastje in uk z ukazom s 26. preteč. m. za leto 1883. odločil, in sicer: za Kranjsko imenovanim šolam v Kočevju 100 gold., v Ljubljani 2000 gold., v Trziči 150 gold., v Novem mestu 400 gold.; za Primorje v Gorici 400 gold.; za Koroško v Železni kapli 100 gold., v Bistrici v Rožni dolini 200 gold., v Trgu 220 gold., v Borovljah 400 gold., v Celovci 600 gold., za trgovinsko šolo 530 gold., za nadaljevalno dekliško šolo 600 gold., v Belaku 250 gold., v Velikovci 150 gold.; za Štajersko v Brucku (a. d. Mur) 150 gold., dekliški šoli 100 gold., v Celji 200 gold., v Slovenski Bistrici 100 gold., v Gradci 150 gold., v Knittelfeldu 150 gold., v Ljubnem 50 gold., v Mariboru 300 gold.

— **Avstrijsko učiteljstvo po veroizpovedanji.** Od 25.518 cislitavskih učiteljev je 24.132 katoličanov, 367 evangeljskih, 1360 grško-zjedinenih, 221 nezjedinenih in 528 židovskih.

— **Skrčeni prosti dnevi.** C. k. deželni šolski svet za Nižje-Avstrijsko in za Štajersko sta proste dneve mej šolskim letom tako skrčila, da bo šola: veliko sredo, v torek po veliki noči, v soboto pred binško in v torek po binških in tudi tisti dan, za katerega je morda namenjena kaka šolska veselica.

— **London** ima okolo 685.000 za šolo ugodnih otrok. Napravili so 25 novih šol, v katerih ima samo 25.393 otrok prostora. V vseh šolah skupaj je za 502.095 otrok prostora, a blizu 200.000 otrok je brez vsega pouka in to v največjem mestu izobraženega sveta.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Služba učiteljska na jednorazredni ljudski šoli v Št. Vidu pri Brdu z letno plačo 400 gold. in s stanovanjem razpisana je, da se definitivno postavi, do 15. julija t. l. — Prošnje oddajajo se c. k. okrajnemu šolskemu svetu v Kameniku. — Učiteljska služba v ljudski šoli v Budanji z letno plačo 450 gold. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svetu v Postojini do konca t. m.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gospod Ivan Kogej, nadučitelj na Brezovici pri Ljubljani, je za trdno postavljen. — Gosp. Val. Žvagen, učitelj v Starem Trgu pri Loži, pride na drugo učiteljsko mesto v Radovljico. — Gospodičina Costa, učiteljica v Planini, je za trdno postavljena. — V Uršulinskem samostanu v Loki je 11. t. m. umrla čast. M. Alojzija Kozina, vrla učiteljica v vnanji šoli, 44 let stara. Naj v miru počiva!

Štev. 13046.

Razpis učiteljskih služeb.

V dosežaji c. k. okrajnega glavarstva Celjskega bodo se v začetku zimskega semestra 1883/84. l. te-le učiteljske službe podelile:

1. V Celjskem šolskem okraji: učiteljska služba v Galiciji, pošta v Žavci (Sachsenfeld), s plačo IV. reda, s stanovanjem, in v Svetinu, pošta v Celji, plača III. reda, s stanovanjem, in služba obrtnijske učiteljice pri Novi cerkvi (Hochenegg-Neukirchen), z 230 gold. nagrade.
2. V šolskem okraji Šmarijskem: učiteljska služba pri sv. Jemi (St. Hema), pošta v Windischlandsbergu, s plačo IV. reda, s stanovanjem; podučiteljeva služba v Šmariji, s plačo III. reda, pri sv. Štefanu, pošta v Šmariji, s plačo IV. reda, in v Ponikvi s plačo IV. reda.
3. V šolskem okraji Konjiškem (Gonobitz): služba obrtnijske učiteljice v Čadramu, pošta v Oplotnici, z 98 gold. nagrade.
4. V šol. okraji Gornjigradskem (Oberburg): podučit. služba pri sv. Francišku Ksaveriji, pošta v Ljubnem, s plačo III. reda, in v Ljubnem s plačo IV. reda.

Pri vseh teh službah se zahteva znanje slovenskega jezika.

Redno uravnane prošnje naj se po postavni službeni poti do 20. julija 1883. l. oddajajo pri dotičnih krajnih šolskih svetovalestvih.

V Celji, v dan 2. junija 1883. l.

C. k. namestništva svetnik
Haas s. r.

— **Denarno pomoč obrtniškim omiko nadaljujočim šolam** je minister za bogočastje in uk z ukazom s 26. preteč. m. za leto 1883. odločil, in sicer: za Kranjsko imenovanim šolam v Kočevju 100 gold., v Ljubljani 2000 gold., v Trziči 150 gold., v Novem mestu 400 gold.; za Primorje v Gorici 400 gold.; za Koroško v Železni kapli 100 gold., v Bistrici v Rožni dolini 200 gold., v Trgu 220 gold., v Borovljah 400 gold., v Celovci 600 gold., za trgovinsko šolo 530 gold., za nadaljevalno dekliško šolo 600 gold., v Belaku 250 gold., v Velikovi 150 gold.; za Štajersko v Brucku (a. d. Mur) 150 gold., dekliški šoli 100 gold., v Celji 200 gold., v Slovenski Bistrici 100 gold., v Gradci 150 gold., v Knittelfeldu 150 gold., v Ljubnem 50 gold., v Mariboru 300 gold.

— **Avstrijsko učiteljstvo po veroizpovedanju.** Od 25.518 cislitavskih učiteljev je 24.132 katoličanov, 367 evangeljskih, 1360 grško-zjedinenih, 221 nezjedinenih in 528 židovskih.

— **Skrčeni prosti dnevi.** C. k. deželni šolski svet za Nižje-Avstrijsko in za Štajersko sta proste dneve mej šolskim letom tako skrčila, da bo šola: veliko sredo, v torek po veliki noči, v soboto pred binkošti in v torek po binkošti in tudi tisti dan, za katerega je morda namenjena kaka šolska veselica.

— **London** ima okolo 685.000 za šolo ugodnih otrok. Napravili so 25 novih šol, v katerih ima samo 25.393 otrok prostora. V vseh šolah skupaj je za 502.095 otrok prostora, a blizu 200.000 otrok je brez vsega pouka in to v največjem mestu izobraženega sveta.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Služba učiteljska na jednorazredni ljudski šoli v Št. Vidu pri Brdu z letno plačo 400 gold. in s stanovanjem razpisana je, da se definitivno postavi, do 15. julija t. l. — Prošnje oddajajo se c. k. okrajnemu šolskemu svetu v Kameniku. — Učiteljska služba v ljudski šoli v Budanji z letno plačo 450 gold. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svetu v Postojini do konca t. m.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gospod Ivan Kogej, nadučitelj na Brezovici pri Ljubljani, je za trdno postavljen. — Gosp. Val. Žvagen, učitelj v Starem Trgu pri Loži, pride na drugo učiteljsko mesto v Radovljico. — Gospodičina Costa, učiteljica v Planini, je za trdno postavljena. — V Uršulinskem samostanu v Loki je 11. t. m. umrla čast. M. Alojzija Kozina, vrla učiteljica v vnanji šoli, 44 let stara. Naj v miru počiva!

Štev. 13046.

Razpis učiteljskih služeb.

V dosežaji c. k. okrajnega glavarstva Celjskega bodo se v začetku zimskega semestra 1883/84. l. te-le učiteljske službe podelile:

1. V Celjskem šolskem okraji: učiteljska služba v Galiciji, pošta v Žavci (Sachsenfeld), s plačo IV. reda, s stanovanjem, in v Svetinu, pošta v Celji, plača III. reda, s stanovanjem, in služba obrtnijske učiteljice pri Novi cerkvi (Hochenegg-Neukirchen), z 230 gold. nagrade.
2. V šolskem okraji Šmarijskem: učiteljska služba pri sv. Jemi (St. Hema), pošta v Windischlandsbergu, s plačo IV. reda, s stanovanjem; podučiteljeva služba v Šmariji, s plačo III. reda, pri sv. Štefanu, pošta v Šmariji, s plačo IV. reda, in v Ponikvi s plačo IV. reda.
3. V šolskem okraji Konjiškem (Gonobitz): služba obrtnijske učiteljice v Čadramu, pošta v Oplotnici, z 98 gold. nagrade.
4. V šol. okraji Gornjigradskem (Oberburg): podučit. služba pri sv. Francišku Ksaveriji, pošta v Ljubnem, s plačo III. reda, in v Ljubnem s plačo IV. reda.

Pri vseh teh službah se zahteva znanje slovenskega jezika.

Redno uravnane prošnje naj se po postavni službeni poti do 20. julija 1883. l. oddajajo pri dotičnih krajnih šolskih svetovalestvih.

V Celji, v dan 2. junija 1883. l.

C. k. namestništva svetnik

Haas s. r.

Mesto Kostanjevica z 31 vasi v politični občini. V šolski občini je razven Kostanjevice le še 19 selišč. Izmej teh pa spadajo tri vasi k politični občini Šent-Jernej. — Imena vasi v šolski občini so: Kostanjevica ima 464 prebivalcev; Sajovec ima 64, Maleflec 94, Koprivnik 33, Dobe 142, Dobrava 46, Prekopa doljenja 112, Prekopa gorenja 77, Gruča 32, Ržišče 48, Vodenice velike 88, Vodenice male 50, Kočarija 77, Ivanše 15, Podstrm 14, Grič 23, Zaboršt 25, Orehovec 241, Dolšce 44, Globočice 49 prebivalcev. — V politično občino pa spadajo še sledeče vasi: Ban veliki sè 61 prebivalci; Ban mali sè 53 prebivalci; všolana sta v Šent-Jernej. — Avguštinje ima 32, Frluga 21, Gradine 37, Jablance 58, Karlče 14, Črešnjevac 50, Mladje 51, Ošterc 159, Prušna vas 70, Črneča vas 186, Slinovec 82, Vrtača 19, Vrblje pa 43 prebivalcev. — Iz tū naštetih 13 vasi so otroci skoro brez šole. Všolane so te vasi v Sv. Križ, pa le po imenu, ker imajo razven Karlič, Slivovec in Jablanec vsi čez eno uro hodá do Sv. Križa. Gotovo je, da je po nekaki vmemarnosti 667 prebivalcev brez šole.

V Kostanjevici je župljánska cerkev sv. Jakoba in podružnica sv. Nikolaja. Nekdaj je bila tudi cerkev sv. Martina, in kakor ljudska pravljica pripoveduje, tū cerkev sv. Neže, ne daleč od župljánske cerkve. V župljánski hiši pa je kapela sv. Ane. — Na Slinovcah je cerkev Matere božje dobrega sveta. Postavili so jo pred 102 leti tukajšnji Cistercijenci. Ne daleč od cerkve, proti jugu, stoji mala kapelica Matere božje, ki je bila menda na tem holmcu prvotno svetišče. — Cerkev Matere božje v samostanu je zapuščena. Na Vodenicah malih je tudi cerkev Matere božje, na Ržišah pa cerkev sv. Magdalene. Na Velikih Vodenicah je kapelica Matere božje, v kateri se pa ne mašuje. — Gradov tukaj ni, le na Dobravi je mali gradič, imenovan „Gutenhof“, lastnina Globočnikovih dedičev. — Vse polje okoli Kostanjevice je skoraj z malo izjemo lastnina samostana ali pa župljánske cerkve.

Zanimivosti. Spomenikov ni v Kostanjeviški občini nikakoršnih, če ne vzamemo za spomenik podobo ustanovitelja samostana, vojvoda Bernarda, katera je vzdana v župljánski cerkvi na levi strani; in podobo nad samostanskimi vrati, ki kaže Marijo, varuhinjo samostana, pod njo pa bosenske roparje, ki so odsekali svojemu pajdašu glavo, mislé, da je menih. — Roparji so namreč mislili napasti samostan po noči; eden se splazi skrivaj, menda še po dnevi v samostan, po noči pa je imel odpréti čakajočim pajdašem vrata. Prej pa, ko odpre vrata, umorí meniha in obleče njegovo kuto, potem gre odpirat vrata. Ko roparji skozi vrata planejo, odseka eden preoblečenemu pajdašu glavo mislé, da je vratar. Ko pa glavo vzdigne in pajdašem pokaže, spoznajo, da je to glava onega Bosnjaka, ki se je bil v samostan splazil. Ustrašili so se ter pobegnili, in niso nikomur kaj žalega storili.

(Dalje prihodnjič.)

Književnost.

— **Habsburški rod.** „Spomenica, da je minulo 600 let, kar je Kranjska in Štirská združena s preslavno Habsburško vladajočo rodovino“. Slovenskej mladini sestavil Ivan Tomšič, učitelj na c. k. vladnici v Ljubljani. Na Dunaji, 1883. Natisnil in založil Karol Rauch (V. Spenglergasse, 6). Ta jako lična knjižica, o kateri smo užé zadnjič govorili, prišla je ravnokar na svetlo, in priznati moramo, da nam prav prav ugaja in je prav primerna, da se naši ljubi mladini deli v dar in v slavni spominek. Cena ji je naslednja: Posamezni iztiski po 10 kr. (s poštnino 12 kr.); 25 iztiskov 2 gold. 50 kr.; 50 iztiskov 4 gold. 50 kr.; 100 iztiskov 8 gold.; 500 iztiskov 35 gold.; 1000 iztiskov 60 gold. Naročila vzprejema gospod založnik; dohiva pa se tudi pri Ljubljanskih bukvarjih.

— **Šolska mladina** o šeststoletnici presvetle cesarske rodovine Habsburške na Kranjskem“ (1283.—1883.) dve pesmi z napevoma, kateri ste tudi primeren darek slovenski mladini. (Ceno glej na zadnji strani današnjega lista.)

— **I. Kranjska z Avstrijo.** Slovenska himna v slavo šeststoletni zvezi presvetle cesarske rodovine Habsburške na Kranjskem. Vglasbil Anton Foerster. **II. Avstrijska himna.** (Ceno glej zadnjo stran!)

— **Národne biblioteke** 4. snopič obsega povest: „V gorskem zakotji“. Spisal Anton Kader.

Mesto Kostanjevica z 31 vasi v politični občini. V šolski občini je razven Kostanjevice le še 19 selišč. Izmej teh pa spadajo tri vasi k politični občini Šent-Jernej. — Imena vasi v šolski občini so: Kostanjevica ima 464 prebivalcev; Sajovec ima 64, Maleflec 94, Koprivnik 33, Dobe 142, Dobrava 46, Prekopa doljenja 112, Prekopa gorenja 77, Gruča 32, Ržišče 48, Vodenice velike 88, Vodenice male 50, Kočarija 77, Ivanše 15, Podstrm 14, Grič 23, Zaboršt 25, Orehovec 241, Dolšce 44, Globočice 49 prebivalcev. — V politično občino pa spadajo še sledeče vasi: Ban veliki sè 61 prebivalci; Ban mali sè 53 prebivalci; všolana sta v Šent-Jernej. — Avguštinje ima 32, Frluga 21, Gradine 37, Jablance 58, Karlče 14, Črešnjevac 50, Mladje 51, Ošterc 159, Prušna vas 70, Črneča vas 186, Slinovec 82, Vrtača 19, Vrblje pa 43 prebivalcev. — Iz tū naštetih 13 vasi so otroci skoro brez šole. Všolane so te vasi v Sv. Križ, pa le po imenu, ker imajo razven Karlič, Slivovec in Jablanec vsi čez eno uro hodá do Sv. Križa. Gotovo je, da je po nekaki vmemarnosti 667 prebivalcev brez šole.

V Kostanjevici je župljánska cerkev sv. Jakoba in podružnica sv. Nikolaja. Nekdaj je bila tudi cerkev sv. Martina, in kakor ljudska pravljica pripoveduje, tū cerkev sv. Neže, ne daleč od župljánske cerkve. V župljánski hiši pa je kapela sv. Ane. — Na Slinovcah je cerkev Matere božje dobrega sveta. Postavili so jo pred 102 leti tukajšnji Cistercijenci. Ne daleč od cerkve, proti jugu, stoji mala kapelica Matere božje, ki je bila menda na tem holmcu prvotno svetišče. — Cerkev Matere božje v samostanu je zapuščena. Na Vodenicah malih je tudi cerkev Matere božje, na Ržišah pa cerkev sv. Magdalene. Na Velikih Vodenicah je kapelica Matere božje, v kateri se pa ne mašuje. — Gradov tukaj ni, le na Dobravi je mali gradič, imenovan „Gutenhof“, lastnina Globočnikovih dedičev. — Vse polje okoli Kostanjevice je skoraj z malo izjemo lastnina samostana ali pa župljánske cerkve.

Zanimivosti. Spomenikov ni v Kostanjeviški občini nikakoršnih, če ne vzamemo za spomenik podobo ustanovitelja samostana, vojvoda Bernarda, katera je vzdana v župljánski cerkvi na levi strani; in podobo nad samostanskimi vrati, ki kaže Marijo, varuhinjo samostana, pod njo pa bosenske roparje, ki so odsekali svojemu pajdašu glavo, mislé, da je menih. — Roparji so namreč mislili napasti samostan po noči; eden se splazi skrivaj, menda še po dnevi v samostan, po noči pa je imel odpréti čakajočim pajdašem vrata. Prej pa, ko odpre vrata, umorí meniha in obleče njegovo kuto, potem gre odpirat vrata. Ko roparji skozi vrata planejo, odseka eden preoblečenemu pajdašu glavo mislé, da je vratar. Ko pa glavo vzdigne in pajdašem pokaže, spoznajo, da je to glava onega Bosnjaka, ki se je bil v samostan splazil. Ustrašili so se ter pobegnili, in niso nikomur kaj žalega storili.

(Dalje prihodnjič.)

Književnost.

— **Habsburški rod.** „Spomenica, da je minulo 600 let, kar je Kranjska in Štirská združena s preslavno Habsburško vladajočo rodovino“. Slovenskej mladini sestavil Ivan Tomšič, učitelj na c. k. vadniči v Ljubljani. Na Dunaji, 1883. Natisnil in založil Karol Rauch (V. Spenglergasse, 6). Ta jako lična knjižica, o kateri smo užé zadnjič govorili, prišla je ravnokar na svetlo, in priznati moramo, da nam prav prav ugaja in je prav primerna, da se naši ljubi mladini deli v dar in v slavni spominek. Cena ji je naslednja: Posamezni iztiski po 10 kr. (s poštnino 12 kr.); 25 iztiskov 2 gold. 50 kr.; 50 iztiskov 4 gold. 50 kr.; 100 iztiskov 8 gold.; 500 iztiskov 35 gold.; 1000 iztiskov 60 gold. Naročila vzprejema gospod založnik; dohiva pa se tudi pri Ljubljanskih bukvarjih.

— **Šolska mladina** o šeststoletnici presvetle cesarske rodovine Habsburške na Kranjskem“ (1283.—1883.) dve pesmi z napevoma, kateri ste tudi primeren darek slovenski mladini. (Ceno glej na zadnji strani današnjega lista.)

— **I. Kranjska z Avstrijo.** Slovenska himna v slavo šeststoletni zvezi presvetle cesarske rodovine Habsburške na Kranjskem. Vglasbil Anton Foerster. **II. Avstrijska himna.** (Ceno glej zadnjo stran!)

— **Národne biblioteke** 4. snopič obsega povest: „V gorskem zakotji“. Spisal Anton Kader.